

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№2

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026 fevral

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari

08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic Resource Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 826 sahifa.
2026-yil, fevral

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR BANKLARIDA RISK-MENEJMENTNING TASHKILYI MODELLARI.....	26
Madaminov Bekzod Allayarovich	
“HUDUDGAZTA‘MINOT” AJ DA AMALGA OSHIRILGAN LOYIHALAR SAMARASI	32
Shukurillaev Jahongir Botir o‘g‘li	
HARBIY XIZMATCHI AYOLLARNING MAXSUS KIYIM SIFATIGA QO‘YILADIGAN DASTLABKI TALABLARNI SHAKLLANTIRISH	37
Abduraxmanova N.D., Mirtolipova N.X., Nasirullayeva G.S.	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПРОБЛЕМЫ НЕСПЕЦИФИЧЕСКОГО ЯЗВЕННОГО КОЛИТА У ДЕТЕЙ	42
Закирова Бахора Исламовна, Каримов Достон Рустам угли	
ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЯ ФИСКАЛЬНЫХ И КРЕДИТНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ НА РЫНКИ ВЫСОКОЛИКВИДНОЙ ПРОДУКЦИИ И ЕСТЕСТВЕННЫХ МОНОПОЛИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	48
Бекзод Умматов	
ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА.....	55
Вахидов Азизжон Саиджонович	
SUG‘URTA FAOLIYATIDAGI MOLIVAVIY RISKLAR: BAHOLASH VA MINIMALLASHTIRISH STRATEGIYALARI	58
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
“ANDIJONDONMAHSULOT” AJ MISOLIDA XARAJATLARNING STRATEGIK BOSHQARUV HISOBİ: AMALIY TAHLIL VA TAKOMILLASHTIRISH TAVSIYALARI	62
Xayitboyeva Laylo Oybekovna	
XORIJYIY MAMLAKATLARNING NORASMIY IQTISODIYOT DARAJASINI PASAYTIRISHDAGI TAJRIBASI	66
Alimardonov G‘ayratjon Nuraliyevich	
XO‘JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA BARQARORLIK HISOBOTLARI AUDITINI SHAKLLANTIRISH	72
Xolikov Ravshan Anvar o‘g‘li	
PUL - KREDIT SIYOSATINING TRANSMISSION MEXANIZMINI RIVOJLANTIRISH	76
Obidova Zilola Ikromjon qizi	
HOMILADORLIK DAVRIDA AYOLLARDA UCHRAYDIGAN GESTOZLI KATARAL GINGIVITNI KOMPLEKS DAVOLASHNI OPTIMALLASHTIRISH	81
Nomurodova Farangiz Lazizovna	
AGRAR KORXONALARDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA INVESTITSIYA MEXANIZMLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI	87
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	
YOSHLAR TADBIRKORLIGI VA KICHIK BIZNES IQTISODIYOTINI TA‘MINLASHDA INFRATUZILMALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	92
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI BAHOLASH METODOLOGIYASINING MAZMUNI VA TAMOIYILLARI	96
Mavrulov Ravshan Nematjonovich	

УПРАВЛЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫМИ КОММУНИКАЦИЯМИ В ПРОЕКТАХ	101
Носирова Гулираъно Абдулазиз кизи	
DAVLAT BUDJETI JARAYONIDA MONITORING VA MOLIYAVIY NAZORATNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	107
Yax'yayeva Dilfuza Bagdatovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
RAQAMLI MOLIYA TEXNOLOGIYALARI EVOLYUTSIYASINING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI VA YUZAGA KELISHI MUMKIN BO'LGAN XATARLAR TAHLILI	117
Ko'chimov Jahongir Shuxrat o'g'li	
GAZ VA GAZ KONDENSATINI YIG'ISH VA TAYYORLASH TIZIMLARI UCHUN ZAMONAVIY LOYIHALASH USULLARI TAHLILI	123
Abdirazakov Akmal Ibragimovich Namozov Og'abek Maxmud o'g'li	
AGILE PROJECT MANAGEMENT IN THE DIGITAL ERA: STRATEGIES, FRAMEWORKS, AND BEST PRACTICES FOR SUCCESS	128
Utkirova Maftuna Murodjon qizi	
O'ZBEKISTON EKSPORTYOR KORXONALARINING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH HOLATI VA MUAMMOLARI	134
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIIY-NAZARIY ASOSLARI	139
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY JIHLATLARI	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
OPTIMIZATION OF ROADSIDE AUTO CAMPING SITES (REST AREAS) ON HIGHWAYS USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE: INFRASTRUCTURE GAPS AND CORRIDOR-BASED EVIDENCE FROM UZBEKISTAN	150
Akramov Akbarjon Akmal ugli	
QURILISH KORXONALARIDA INNOVATSION MARKETING YONDASHUVLARINING AHAMIYATI	156
Aminov Abbas Mo'minboy o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA AHOLI ISH BILAN BANDLIGI SAMARADORLIGINI IFODALOVCHI KO'RSATKICHLAR	160
Abdusaidov Akmal Abduvaliyevich	
MINTAQADA XUSUSIY TIBBIYOT MUASSASALARIDA MARKETING STRATEGIYASI	165
Yakubov Temur G'anibekovich	
AHOLI DEMOGRAFIK JARAYONLARINI IFODALOVCHI STATISTIK KO'RSATKICHLAR TIZIMI	169
Siroj Zarina Rustambekovna	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING YAIM VA BANDLIKKA TA'SIRI: EKONOMETRIK TAHLIL	176
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	181
Ziyodullayev Qahramon	
ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТЬ: ПОЛЬЗА ДЛЯ ЭКОНОМИКИ И ЭКОЛОГИИ	185
Хамдамова Гавхар Абсаматовна	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISHNING MOLIYAVIY VOSITALARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	191
Mamatov Baxodir Quldoshovich	

KO'P QIRRALI VALLARNING SHAKLLANTIRISH METODLARI VA USULLARINI TAHLIL QILISH	197
<i>Xasanov Bobirmirzo Maxmudali o'g'li, Valixonov Dostonbek Azim o'g'li, Alibekov Rasulbek Qanotbek o'g'li</i>	
MINTAQA SANOATINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	205
<i>Abdinazarov Xusan Shaymanovich</i>	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SUG'URTA BOZORINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	209
<i>Nomozova Qumri Isoyevna</i>	
XALQARO STANDARTLAR TALABLARI ASOSIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVINI TASHKIL ETISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	216
<i>Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li</i>	
QASHQADARYO VILOYATIDA XIZMATLAR SOHASINING RIVOJLANISHNI TARTIBGA SOLISH TIZIMI	221
<i>Achilova Firuza Kurbanovna</i>	
BANK MENEJMENTIDA INKLYUZIV MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI, TAMOYILLARI VA STRATEGIK AHAMIYATI	225
<i>Rajabov Oybek Panjievich</i>	
MINTAQADA OLIY TA'LIM TIZIMINING ISHSIZLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	229
<i>Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li</i>	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	235
<i>Normurodova Zebo Eshmaxmatovna</i>	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI BOSHQARISH	240
<i>Xatamov Nurbek Ochildiyevich, Sharifi Abdul Fatah</i>	
MOLIYAVIY REJALASHTIRISHNING AMALDAGI MUAMMOLARI VA ULARNI YECHIMI YUZASIDAN TAKLIFLAR	245
<i>Pardayev Jamshid Muzaffarovich</i>	
TIJORAT BANKLARI LIKVIDLIK RISKLARINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	251
<i>Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	257
<i>Karimov Shohrux Boydulla o'g'li</i>	
"O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" AKSIYADORLIK JAMIYATINING HISOBOTLARINI XALQARO STANDARTLARGA TRANSFORMATSIYA QILISH	262
<i>Astanov Zafar Murodillayevich</i>	
QARAMA-QARSHI AYLANUVCHI IKKI ROTORLI SHAMOL TURBINASINING MATEMATIK MODEL	266
<i>Pirmatov Nurali Berdiyevich, Bekishev Allabergen Yergashevich, Saodullayev Abror Saypullayevich, Qurbonov Najmiddin Abduxamidovich</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTIONAL VA INVESTITSION MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	272
<i>Norboev Sarvar Azodovich</i>	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT SOHASIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING IQTISODIY AHAMIYATI	277
<i>Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li</i>	
ANALYSIS OF UZBEKISTAN'S MAIN ECONOMIC INDICATORS AND GDP GROWTH	283
<i>B.Beknazarov</i>	

SOTISH JARAYONIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR VA MARKETING TADQIQOTLARINING INTEGRATSIIYASI	288
Abduxalilova Laylo Tohtasinovna	
ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В АУДИТЕ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ И УЗБЕКСКИЙ КОНТЕКСТ	294
Мегноров Алмардон Абдирахмонович	
RISK MANAGEMENT STRATEGIES IN UNCERTAIN ECONOMIC ENVIRONMENTS: A GLOBAL COMPARATIVE STUDY	302
Nigmatova Malika	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI.....	307
Hamrayev Maqsudjon Saidaxmadovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH MASALALARI	311
Mamajonova Gulbaxor Toxirjon qizi	
АВТОМАТИЗАЦИЯ АУДИТОРСКИХ ПРОЦЕДУР НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ: ВЛИЯНИЕ НА КАЧЕСТВО АУДИТОРСКИХ ЗАКЛЮЧЕНИЙ	316
Киличева Ф.Б.	
MAISHIY TEXNIKA EKSPORTIDA YASHIL IQTISODIY SAMARADORLIKNI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	320
Kushmanova Mahbuba	
GAZ TA'MINOTIDA YO'QOTISHLARNI KAMAYTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI	324
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
DAVLAT AKTIVLARINI XUSUSIYLASHTIRISHNING MINTAQA IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRINI BAHOLASH (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA).....	329
Sharapov Farrux Shomuratovich	
КРИТЕРИИ ОТБРАКОВКИ ЭКСТРУЗИОННЫХ АЛЮМИНИЕВЫХ ПРОФИЛЕЙ ГРУППЫ ALMGS1 ПО МАКРОСТРУКТУРНЫМ ПРИЗНАКАМ В ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ УСЛОВИЯХ	333
Ибрахимов Фаррухжон Фарходович	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DEBITORLIK QARZLARI VA FAKTORING OPERATSIYALARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	336
G'oziyeva Mokhira Rustamovna	
KULTIVATOR YUMSHATKICH PANJALARI O'TMASLANISH DARAJASINING ISH KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	345
Quvondiqov Yoqub Tursunbaevich, Nuraliyev To'liqin Alimardanovich	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA INNOVATSION STRATEGIYANI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBALAR	352
To'g'onov Ibroximxo'ja	
TMK KORXONASI SHAROITIDA R6AM5 MARKALI TEZKESAR PO'LATDAN TAYYORLANGAN PARMA UCHUN TERMIK ISHLOV BERISH REJIMI	358
Djalalova Sevara Toxtamuratovna	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	362
Шоев Алим Халмуратович	
TRANSFORMATSIYA VA XUSUSIYLASHTIRISH OMILLARINING BANK SAMARADORLIGI KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	367
Umirzoqova Aziza Olim qizi	
SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	372
Ismatov Raxmatilla Oltinovich	
RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARI TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILI SIFATIDA.....	376
Yoqubjonov Ibrohim G'olibjon o'g'li	

BANK TIZIMIDAGI AKTIVLARINING UNUMDORLIGINI OSHIRISH BO'YICHA STRATEGIK YONDASHUVLAR	379
Sadikov Q.M.	
СЦЕНАРНОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ПОВЫШЕНИЯ ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТИ ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ НЕОПРЕДЕЛЁННОСТИ И СТРУКТУРНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ	383
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIBBIY XIZMATLARNI TAQDIM QILISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	390
S.M. Raximova	
YANGI O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM MUASSASALARI AXBOROT-RESURS MARKAZLARI FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH MODELI	395
Qurbanova Muazzam Fazliddinova	
IQTISODIYOTNING TRANSFORMATSIYALASHUVI JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING TAHLILI	399
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISH MASALALARI	404
Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING INNOVATSION FAOLIYATINI INVESTITSIYALAR YORDAMIDA QO'LLAB-QUVVATLASH	408
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
FRANSUZ TILIDA FE'L SEMANTIKASINING KO'PMA'NOLILIK VA BIRMA'NOLILIK ASPEKTLARI	412
Jo'rayeva Malohat Muhammadovna, Bekmetova Munisa Karimbayevna	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARDA CHET-EL INVESTISIYASI VA KREDITLARINI ROLI	418
Sultanov Anvar Abdullaevich	
INSON QON TOMIRLARINING TARMOQLANISHINI L-SISTEMALAR ASOSIDA HOSIL QILISH ALGORITMNI ISHLAB CHIQUISH	423
Boliyeva Dilrabo Nurbek qizi	
YASHIL IQTISODIYOT LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK (DXSH)NING AHAMIYATI	429
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
NAMANGAN VILOYATIDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	434
Otaylor Usmonaliyev	
TIJORAT BANKLARIDA VALYUTA ARBITRAJI VA UNING MOHIYATI	440
Yaxyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA SOHASINI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	443
Mirzaraximova Aziza Azimdjanovna	
DON VA UN MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISH XUSUSIYATLARI	450
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATIDA TUXUM ISHLAB CHIQARISHNING JORIY HOLATI TAHLILI	454
Ismoilov Zuhridin Sayitqulovich	
ZAMONAVIY TURAR-JOY ME'MORCHILIGIDA MILLIYLIK VA AN'ANAVIYLIKNING O'RNI VA AHAMIYATI	459
Toshniyozov Otabek Hakimovich	
MARKAZIY QIZILQUM FOSFORIT RUDALARIDAN QIMMATBAHO KOMPONENTLARNI KOMPLEKS AJRATISH TEXNOLOGIYASI	464
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li, Ruzibayeva Dildora Akramovna, Xushvaqtova Dilshoda Shavkat qizi	

BANKLARDA CHAKANA KREDITLASH JARAYONLARINI RAQAMLASHTIRISH TARTIBI	470
<i>Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi</i>	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESNI QO‘LLAB-QUVVATLASHNING XALQARO MODELLARI HAMDA ULARNING AMALIY AHAMIYATI	476
<i>Nodirbek Shavkatovich Mirzaaxmedov</i>	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIDA XOTIN-QIZLARNING BOSHQARUV KARYERASI: MOHIYATI, ZARURIYATI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	483
<i>Abduraxmonova Feruzabonu</i>	
ASOSIY KAPITALGA INVESTITSİYALARNI MOLIYALASHTIRISHNING RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLAR TAJRIBALARI	489
<i>Xoshimov Sobir Murtazayevich</i>	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA MARKETING FAOLIYATINING TASHKILY TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH	495
<i>Uzakova Umida Ruziyevna</i>	
OLIY TA‘LIMNI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGI VA PROFESSOR-O‘QITUVCHI–TALABA NISBATI O‘RTASIDAGI IQTISODIY BOG‘LIQLIK.....	502
<i>Dusanov Salim Mamarasulovich</i>	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ВНЕДРЕНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СИСТЕМЫ AML: АНАЛИЗ ПРАКТИК ВЕДУЩИХ БАНКОВ И СТРАН СНГ	507
<i>Рашидов Авазбек Рахимович</i>	
BOJXONA TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR TAHLILI	516
<i>Radjapova Latofat Sardorovna</i>	
DEFORMATSİYALANUVCHAN STANDART CHIZIQLI QATTIQ (STANDARD LINEAR SOLID MODEL, SLS) MODEL ISHLAB CHIQISH VA SONINI TAHLIL QILISH	523
<i>Ahmadov Ilhom Aktam o‘g‘li, Faxriddinova Rayhona Vahobjon qizi, Rustamova Ruxsora Kamtar qizi</i>	
ВЛИЯНИЕ КЕРАМИЧЕСКИХ КОМПОЗИЦИОННЫХ ПОКРЫТИЙ НА ТЕПЛОВУЮ ЭФФЕКТИВНОСТЬ КАМЕННОГО ТЕПЛОАККУМУЛЯТОРА В СОЛНЕЧНО-АССИСТИРОВАННЫХ БИОГАЗОВЫХ УСТАНОВКАХ	530
<i>Д.М. Жураханов</i>	
O‘ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING KELAJAKDAGI IMKONIYATLARI.....	537
<i>Akbarov Husniddinjon Mo‘ysin o‘g‘li</i>	
MAHALLIY BUDJETLARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA OCHIQLIKNI KUCHAYTIRISH	544
<i>Xolmirzayev Ulug‘bek Abdulazizovich, Normatov Joxongir Murodillayevich</i>	
DON MAHSULOTLARI TARMOG‘IDA ISHLAB CHIQARISH QUVVATLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	548
<i>Aipova Iroda Ikramovna</i>	
BUXORO VILOYATI SANOATI ISHLAB CHIQARISHINING TARMOQ TARKIBI DINAMIKASI VA UNDAGI O‘ZGARISHLAR TAHLILI	554
<i>Toshov Mirzabek Hakimovich</i>	
TEMIR YO‘L TRANSPORTINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEZONLARI	560
<i>Nurxo‘jayeva Xilola Hakimxo‘jayevna</i>	
СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УПРАВЛЕНИИ УГОЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТЬЮ НА ОСНОВЕ УСТОЙЧИВОСТИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА	568
<i>Teshaboyev To‘lqin Zakirovich, Muradov Botir Xayat</i>	
IQTISODIYOT TARMOQLARIDA SUV ISTE‘MOLINING BOSHQARUVINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	578
<i>Karimov Anvarjon Muqumjonovich, Turg‘unov Muhammadaziz Baxtiyorjon o‘g‘li</i>	
SUV RESURSLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA MOBIL ILOVALAR ASOSIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI	584
<i>Karimov Anvarjon Muqumjonovich, Uzakov Sirojiddin Djuraboyevich</i>	

SUN'YI INTELLEKT VA IQTISODIYOTNING O'ZARO ALOQADORLIGI	591
Sobirov Abdurasul Abdugafarovich	
IDENTIFICATION OF WEAVING STRUCTURES IN PILE FABRICS	596
Bahrom Baturovich Dautov, Bakhtiyor Yormakhmatovich Abduganiyev, Erkin Shamsiddinovich Rayxonov, Nazar Kilichov Bafoevich	
INNOVATIVE APPROACHES TO ENSURING FINANCIAL STABILITY IN COMMERCIAL BANKS	602
Otajanova Shahnoza Shuhratovna	
AXBOROT-RESURS MARKAZLARI FAOLIYATI VA OLIY TA'LIM SIFATI KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK MASALALARI	608
Pirmedova Xayitgul Muxammedovna	
TIJORAT BANKLAR FAOLIYATIDA DAROMADLAR VA UNING AHAMIYATI	613
Kenjayev M.G'	
MAJBURIYATLAR AUDITINING ASOSIY O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	618
Ergasheva Vasila Abdumajitovna	
MAMLAKATIMIZDA OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARI MOLIYAVIY NATIJADORLIGINI TA'MINLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	623
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI TAHLILI	630
Djurayeva Lola Abdugabbarovna	
JAMOAT YO'LOVCHI TRANSPORTINI YO'NALISHLARDA HARAKATI MUNTAZAMLIGIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI OMILLAR	635
Nazarov Anvar Aripovich, Siddiqov Beknazar Jumanazar o'g'li	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	643
Ismatullayeva Munisxon Bori qizi	
O'ZBEKISTONDA YAKKA TARTIBDAGI TADBIRKORLARNI SOLIQQA TORTISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA RAQAMLI MA'MURCHILIK	649
Yakubov San'atbek Ravshanbekovich	
ISHLAB CHIQRISH SANOATI CHIQINDILARIDAN LITIY BIRIKMALARINI AJRATIB OLISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIK YECHIMLARI	655
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li, Komilov Botir Asqar o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING MOLIYAVIY RISKLARINI BAHOLASHDA MIQDORIY USULLARDAN FOYDALANISH	663
Raximov Abduxalil Toshbotirovich	
JUN TOLASINI MAYDA VA YIRIK IFLOSLIKLARDAN TOZALASH TEXNOLOGIYASI VA USKUNALARINI TAKOMILLASHTIRISH	669
Omonturdiyev Ortiq Eshboyevich	
O'ZBEK VA FRANSUZ TILLARIDA KASB-HUNAR TA'LIMI TERMINLARINING SEMANTIK QIYOSIY TAHLILI	673
Jabbarova Gulbahor Jumanazarovna	
GAZ BALLONLI AVTOMOBILLARDA RADIOTO'LQINLI UZATMALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TEXNIK NAZORAT TIZIMINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH	677
Mirzayev Bahodir Nuriddinovich, Zulfiqorova Guldon Akbarjon qizi	
MINTAQANING TASHQI SAVDO AYLANMASINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH USULLARI	682
G'oyibnazarov Muxammad Xamidbekovich	
IQTISODIY TADQIQOTLARDA SO'ROV O'TKAZISH METODI VA UNING ANKETA HAMDA INTERVYU SHAKLLARINI QO'LLASH MASALALARI	687
Dusmurov Radjabbay Davlatbayevich	

O'ZBEKISTONDA AUDITORLIK FAOLIYATI RIVOJLANISHI VA BIZNESDA MANFAATLAR UYG'UNLIGI.....	693
Sirojiddinov Ikromiddin Qutbiddinovich	
DAVLAT MOLIYASI VA BANK-MOLIYA INSTITUTLARINING IQTISODIY O'SISHDAGI O'RNI.....	698
Sayitbayev Shermirza Datkamirzaevich	
TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASINI MUSTAHKAMLASH YO'NALISHLARI	703
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	
TIJORAT BANKLARINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: AN'ANAVIY BANKING TIZIMIDAN NEOBANKLARGA O'TISH MUAMMOLARI VA ISTIQBOLLARI	711
Shokirov Sardor Inotdullo o'g'li	
AVTOMATIK LOKOMATIV SIGNALIZATSIYA KODLARINI UZATISH VA DESHIFRATSIYALASH QURILMASI ISHINI TAHLIL QILISH VA DASTURIY TA'MINOTINI ISHLAB CHIQUISH.....	718
Raxmonov Bobomurod Baxtiyorovich, Qodirov Izzatjon Abrorjon o'g'li	
ФИНАНСОВАЯ МОДЕЛЬ УСКОРЕНИЯ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ ЧЕРЕЗ ОПТИМИЗАЦИЮ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОДДЕРЖКИ СТАРТАП-ПРОЕКТОВ В ВУЗАХ	724
Касимова Наргиза Сабитджановна	
KORXONALARDA PUL OQIMLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGI VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	729
Omonov Otajon Juraqulovich	
INVESTITSIYALAR VA INNOVATSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA XORIJIY MAMLAKATLARNING ILG'OR TAJRIBALARIDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI.....	734
Gafurova Umida Fatixovna	
O'ZBEKISTONDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI HAMDA ULARNING YECHIMLARI BO'YICHA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISHLAR TAHLILI.....	740
Bekmetov Xursandbek Iloxamovich	
THE INTEGRATION OF TRADITION AND INNOVATION IN WOMEN'S ENTREPRENEURSHIP IN UZBEKISTAN: ECONOMIC MECHANISMS AND STRATEGIC APPROACHES	747
Narzullayeva Gulchehra Salimovna	
KO'TARILGAN TEMIR YO'L ESTAKADASIDA VAGONDAN KO'MIR TUSHIRISH JARAYONIDA CHANG TARQALISHINI BAHOLASH	757
Tohtemirov Inomjon Muqimjonovich, Xudayberganov Sakijan Kabildjanovich	
DUMKAR TIPIDAGI VAGONLARDAN YUKLARNI TUSHURISH VAQTIDA ULARNING AG'DARILISHINI OLDINI OLUVCHI TAKOMILLASHTIRILGAN QURILMANING ILMIY ASOSLARI.....	762
Yusupov Azizjon Qahramonovich, Normoxmatov Bekzodjon Shovkat o'g'li	
TEMIR YO'L STANTSIYALARIDA ARALASH POYEZDLAR HARAKATI UCHUN AVTOMATIK MARSHRUTNI SOZLASH USULI	769
Boltayev Sunnatillo Tuymurodovich, Raxmonov Bobomurod Baxtiyorovich, Kasimova Qamara Amonovna	
O'ZBEKISTON MAHSULOTLARINI XORIJIY BOZORLAR UCHUN TAYYORLASHDA FRANCHAYZING ASOSIDA NUFUZLI BRENDLAR BILAN HAMKORLIK VA QO'SHMA LOYIHALAR MEXANIZMINI ISHLAB CHIQUISH.....	777
Xodjayev Anvar Rasulovich	
AKSIONERLIK JAMIYATLARDA MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOB VA AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITISH.....	783
Suyunov Yorqin Bekmurodovich	
INCREASING THE EFFICIENCY INDICATORS OF DIESEL ENGINES BY IMPROVING THE COOLING SYSTEM	789
Khushnaye Obid, Orakbaeva Guljakhon	

TRANSPORT SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK VA IQTISODIY O'SISH INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUV VA IMKONIYATLAR.....	794
Narziyev Umidjon Baxrillayevich	
TURISTIK-REKREATSION XIZMATLARNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	801
Usmanova Zumrad Islamovna	
МЕХАНИЗМ ФОРМИРОВАНИЯ И РЕАЛИЗАЦИИ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ В ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЯХ В РАМКАХ РИСК-МЕНЕДЖМЕНТА.....	806
Ахмедова Нилуфар Шукратовна, Курбонбекова Мохичехра Туробжоновна	
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA SOLIQ MA'MURCHILIGI USLUBIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	819
Umurzak Ablakulovich Radjabov	

RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA SOLIQ MA'MURCHILIGI USLUBIYATINI TAKOMILLASHTIRISH

Umurzak Ablakulovich Radjabov

Navoiy innovatsiyalar universiteti Surxondaryo kampusi
"Umumiy fanlar" kafedrası professori v.b.

Annotatsiya. Mazkur maqolada raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatini takomillashtirish masalalari ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda soliq ma'murchiligini amalga oshirishda qo'llanilayotgan an'anaviy uslubiyatlarning raqamli iqtisodiyot sharoitida samaradorligi baholanib, zamonaviy raqamli yondashuvlarga asoslangan yangi uslubiy yechimlar zarurligi asoslab beriladi. Shuningdek, elektron soliq xizmatlari, avtomatlashtirilgan nazorat mexanizmlari, ma'lumotlar bazalarini integratsiyalash va riskka asoslangan soliq nazorati uslublarining soliq ma'murchiligi jarayonlariga ta'siri tahlil qilinadi. Tadqiqot natijasida raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatini takomillashtirishga qaratilgan ilmiy xulosalar ishlab chiqilib, ularni amaliyotga joriy etish bo'yicha taklif va tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: raqamlashtirish, soliq ma'murchiligi, soliq ma'murchiligi uslubiyati, raqamli iqtisodiyot, elektron soliq xizmatlari, risklarni boshqarish, soliq nazorati, axborot texnologiyalari.

Abstract. This article analyzes the scientific-theoretical and practical aspects of improving the methodology of tax administration in the context of digitalization. The study evaluates the effectiveness of traditional tax administration approaches under digital economy conditions and substantiates the necessity of introducing new methodological solutions based on modern digital approaches. It also examines the impact of electronic tax services, automated control mechanisms, database integration, and risk-based tax control methods on tax administration processes. The research develops scientific conclusions aimed at enhancing tax administration methodology in the digital era and provides practical recommendations for their implementation.

Keywords: digitalization, tax administration, tax administration methodology, digital economy, electronic tax services, risk management, tax control, information technologies.

Аннотация. В данной статье с научно-теоретической и практической точек зрения анализируются вопросы совершенствования методологии налогового администрирования в условиях цифровизации. В исследовании оценивается эффективность традиционных методологических подходов, применяемых в налоговом администрировании, в условиях цифровой экономики и обосновывается необходимость внедрения новых методических решений, основанных на современных цифровых подходах. Также анализируется влияние электронных налоговых услуг, автоматизированных механизмов контроля, интеграции баз данных и риск-ориентированных методов налогового контроля на процессы налогового администрирования. В результате исследования разработаны научные выводы, направленные на совершенствование методологии налогового администрирования в условиях цифровизации, а также предложены практические рекомендации по их внедрению.

Ключевые слова: цифровизация, налоговое администрирование, методология налогового администрирования, цифровая экономика, электронные налоговые услуги, управление рисками, налоговый контроль, информационные технологии.

KIRISH

So'nggi yillarda global miqyosda raqamlashtirish jarayonlari iqtisodiyotning barcha tarmoqlariga, jumladan, davlat moliya tizimi va soliq ma'murchiligiga ham chuqur kirib bormoqda. Raqamli texnologiyalar asosida iqtisodiy jarayonlarni boshqarish soliq tizimining shaffofligi, samaradorligi va barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etmoqda. An'anaviy soliq ma'murchiligi uslublari raqamli iqtisodiyot sharoitida tobora o'z samarasini yo'qotib, ularni zamonaviy raqamli yondashuvlar bilan almashtirish zarurati yuzaga kelmoqda.

Raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi nafaqat texnologik jarayon, balki tashkiliy, iqtisodiy va metodik jihatdan tubdan yangilanishni talab etuvchi kompleks tizim sifatida namoyon bo'lmoqda. Elektron soliq xizmatlari, avtomatlashtirilgan nazorat mexanizmlari, katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilish, riskka asoslangan soliq nazorati kabi uslubiy yondashuvlar soliq boshqaruvining yangi paradigmasini shakllantirmoqda.

O'zbekiston Respublikasida ham raqamlashtirish soliq siyosatini modernizatsiya qilishning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan. Soliq ma'murchiligi uslubiyatini takomillashtirish orqali soliq tushumlarining barqarorligini ta'minlash, yashirin iqtisodiyotni qisqartirish va soliq to'lovchilarning ixtiyoriy rioya qilish darajasini oshirish dolzarb vazifaga aylanmoqda. Shu bois, raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatini ilmiy asosda o'rganish va takomillashtirish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligini takomillashtirish masalalari so'nggi yillarda jahon ilmiy adabiyotlarida davlat moliyasini boshqarish, raqamli iqtisodiyot va institutsional rivojlanish nazariyalari doirasida keng o'rganilmoqda. Ushbu tadqiqotlar soliq ma'murchiligini faqat soliq yig'ish mexanizmi sifatida emas, balki raqamli texnologiyalar asosida faoliyat yurituvchi murakkab boshqaruv tizimi sifatida talqin etadi.

Xalqaro ilmiy adabiyotlarda soliq ma'murchiligini modernizatsiya qilish masalalarini chuqur o'rgangan iqtisodchilardan biri Vito Tanzi hisoblanadi. Uning ilmiy ishlarida soliq ma'murchiligining samaradorligi davlat moliyaviy barqarorligining asosiy omili sifatida ko'rsatilib, texnologik taraqqiyot soliq tizimining tashkiliy va uslubiy asoslarini tubdan o'zgartirishi ta'kidlanadi. Tanzi soliq ma'murchiligida axborot texnologiyalarining joriy etilishi soliq bazasini kengaytirish va yashirin iqtisodiyotni qisqartirishga xizmat qilishini ilmiy jihatdan asoslaydi.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida soliq tizimining transformatsiyasi masalalari Joseph Stiglitz tadqiqotlarida ham muhim o'rin egallaydi. Olimning fikricha, raqamli iqtisodiyotda soliq ma'murchiligi yangi iqtisodiy faoliyat shakllariga moslashishi zarur bo'lib, bu jarayonda raqamli ma'lumotlar va analitik vositalar soliq siyosatini amalga oshirishning asosiy instrumentlariga aylanadi.

Soliq ma'murchiligini raqamlashtirish masalalari bo'yicha muhim ilmiy-amaliy xulosalar OECD tomonidan tayyorlangan hisobotlarda keltirilgan. Mazkur hisobotlarda elektron soliq xizmatlari, katta ma'lumotlar (Big Data), sun'iy intellekt va riskka asoslangan audit tizimlari soliq ma'murchiligi uslubiyatining asosiy yo'nalishlari sifatida baholanadi. OECD tadqiqotlariga ko'ra, raqamlashtirilgan soliq ma'murchiligi soliq intizomini oshirib, ma'muriy xarajatlarni sezilarli darajada kamaytiradi.

Shuningdek, International Monetary Fund ekspertlari raqamli iqtisodiyot sharoitida soliq ma'murchiligini takomillashtirish masalalarini fiskal barqarorlik bilan bog'lab tahlil qilgan. IMF tadqiqotlarida raqamli texnologiyalar soliq nazoratining aniqligi va maqsadlilikini oshirishi, ayniqsa, elektron tranzaksiyalarni monitoring qilish imkoniyatlarini kengaytirishi ta'kidlanadi.

Bundan tashqari, World Bank tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda raqamli boshqaruv va elektron hukumat tizimlari soliq ma'murchiligini samarali tashkil etishning muhim institutsional omili sifatida ko'rib chiqilgan. Jahon banki ekspertlari ma'lumotlar bazalarini integratsiyalash soliq risklarini aniqlash va soliq tushumlarini barqarorlashtirishga xizmat qilishini asoslab beradi.

O'zbekistonlik iqtisodchi olim Qodirjon Abdurahmonovning ilmiy ishlarida soliq tizimini takomillashtirish va soliq ma'murchiligi samaradorligini oshirish masalalari chuqur tahlil qilingan. Muallif raqamli iqtisodiyot sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatini yangilash zarurligini ta'kidlab, elektron soliq xizmatlari soliq to'lovchilarning ixtiyoriy rioya qilish darajasini oshiruvchi muhim omil ekanini ko'rsatadi.

Shuningdek, Dilorom Toshmuhamedovanning tadqiqotlarida raqamli transformatsiyaning davlat moliyasi va soliq boshqaruviga ta'siri o'rganilgan. Olimaning fikricha, raqamli texnologiyalar soliq ma'murchiligida shaffoflik va hisobdorlikni ta'minlash bilan birga, boshqaruv qarorlarining sifatini oshiradi.

Mahalliy ilmiy adabiyotlarda soliq ma'murchiligini takomillashtirish masalalari asosan iqtisodiy islohotlar va davlat budjeti barqarorligi bilan bog'liq holda yoritilgan. O'zbekiston Respublikasi soliq tizimini modernizatsiya

qilishga bag'ishlangan tadqiqotlarda raqamlashtirish soliq ma'murchiligi uslubiyatini takomillashtirishning asosiy yo'nalishi sifatida e'tirof etiladi.

Shu bilan birga, mahalliy tadqiqotlarda raqamlashtirish jarayonining tashkiliy va uslubiy jihatlari yetarli darajada kompleks yoritilmaganligi aniqlanadi. Aksariyat ishlar texnologik yechimlarga urg'u berib, soliq ma'murchiligi uslubiyatining metodik transformatsiyasini chuqur tahlil qilmaydi.

Jahon va mahalliy ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligini takomillashtirish masalalari dolzarb va ko'p qirrali ilmiy muammo hisoblanadi. Xalqaro tadqiqotlar soliq ma'murchiligini raqamlashtirishning texnologik va institutsional jihatlari e'tibor qaratgan bo'lsa, mahalliy tadqiqotlar ushbu jarayonning milliy xususiyatlarini yoritishga yo'naltirilgan.

Biroq mavjud ilmiy adabiyotlarda soliq ma'murchiligi uslubiyatini raqamli iqtisodiyot sharoitida kompleks va tizimli takomillashtirish masalalari yetarli darajada ochib berilmagan. Mazkur tadqiqot aynan shu ilmiy bo'shliqni to'ldirishga, raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan xulosalar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga qaratilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot metodologiyasi raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatini takomillashtirish jarayonlarini ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan chuqur o'rganishga qaratilgan bo'lib, unda kompleks, tizimli va ko'p bosqichli yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot metodologiyasi soliq ma'murchiligini faqat fiskal nazorat mexanizmi sifatida emas, balki raqamli iqtisodiyot sharoitida faoliyat yurituvchi dinamik boshqaruv tizimi sifatida tahlil qilishga asoslanadi.

Tadqiqotning nazariy-metodologik asosi davlat moliyasini boshqarish, soliq ma'murchiligi, raqamli iqtisodiyot, institutsional iqtisodiyot hamda barqaror fiskal rivojlanish nazariyalariga tayangan. Ushbu nazariy yondashuvlar asosida soliq ma'murchiligi uslubiyatining evolyutsiyasi, uning an'anaviy va raqamli modellari o'rtasidagi farqlar hamda raqamlashtirish ta'sirida yuz berayotgan uslubiy transformatsiya jarayonlari aniqlashtirildi.

Tadqiqot jarayonida ilmiy bilishning umumiy va maxsus usullari keng qo'llanildi. Jumladan, tahlil va sintez usullari orqali soliq ma'murchiligi tizimining tarkibiy elementlari ajratib o'rganildi va ularning o'zaro bog'liqligi aniqlandi. Induksiya va deduksiya usullari yordamida alohida fakt va kuzatuvlardan umumiy ilmiy xulosalar chiqarildi. Mantiqiy tahlil usuli soliq ma'murchiligi uslubiyatining ichki mexanizmlarini ochib berishda qo'llanildi.

Tadqiqotda tizimli yondashuv asosiy metodologik tamoyil sifatida tanlandi. Ushbu yondashuv soliq ma'murchiligini axborot texnologiyalari, tashkiliy tuzilma, inson kapitali, normativ-huquqiy baza va iqtisodiy rag'batlantirish mexanizmlaridan iborat yagona tizim sifatida o'rganish imkonini berdi. Natijada raqamlashtirishning soliq ma'murchiligi uslubiyatiga ko'rsatadigan kompleks ta'siri aniqlashtirildi.

Empirik tadqiqotlar doirasida qiyosiy tahlil usuli qo'llanilib, rivojlangan davlatlar tajribasi O'zbekiston soliq ma'murchiligi amaliyoti bilan solishtirildi. Bu yondashuv milliy soliq tizimining raqamlashtirish darajasi, ustun va zaif jihatlari aniqlash hamda ilg'or xalqaro tajribani moslashtirish imkonini berdi. Shuningdek, soliq ma'murchiligida qo'llanilayotgan elektron xizmatlar, avtomatlashtirilgan nazorat va risklarni boshqarish mexanizmlarining samaradorligi baholandi.

Tadqiqotda institutsional tahlil usuli yordamida soliq ma'murchiligi uslubiyatining normativ-huquqiy va tashkiliy asoslari o'rganildi. Raqamlashtirish sharoitida soliq institutlarining funksional o'zgarishlari, vakolatlar taqsimoti va boshqaruv mexanizmlarining moslashuvchanligi tahlil qilindi. Ushbu usul soliq ma'murchiligini takomillashtirish bo'yicha tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarni ishlab chiqishda muhim ahamiyat kasb etdi.

Shuningdek, tadqiqotda riskka asoslangan yondashuv metodologik vosita sifatida qo'llanildi. Ushbu yondashuv soliq nazoratini rejalashtirish va amalga oshirishda raqamli ma'lumotlar, analitik vositalar va prognozlash mexanizmlarining o'rnini aniqlash imkonini berdi. Natijada soliq tekshiruvlarining aniqligi va maqsadlilik oshirishini ilmiy jihatdan asoslash mumkin bo'ldi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatining amaldagi holati, uning samaradorligi hamda raqamli texnologiyalar ta'sirida yuzaga kelayotgan sifat o'zgarishlari tizimli ravishda tahlil qilindi. O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, soliq ma'murchiligi uslubiyatini raqamlashtirish soliq tizimining tashkiliy va iqtisodiy mexanizmlarini tubdan yangilashga olib kelmoqda (1-jadval).

1-jadval. Soliq ma'murchiligi uslubiyatini raqamlashtirish soliq tizimining tashkiliy va iqtisodiy mexanizmlari¹

<p>Birinchidan, elektron soliq xizmatlarining joriy etilishi soliq ma'murchiligi uslubiyatida muhim sifat o'zgarishlarini yuzaga keltirdi. Onlayn deklaratsiya topshirish, elektron hisob-fakturalar, avtomatlashtirilgan hisob-kitob tizimlari soliq to'lovchilarning ma'muriy yukini sezilarli darajada kamaytirdi. Natijada soliq majburiyatlarini bajarish jarayoni soddalashib, soliq to'lovchilarning ixtiyoriy rioya qilish darajasi oshdi. Bu holat soliq ma'murchiligi uslubiyatining rag'batlantiruvchi funksiyasi kuchayganini ko'rsatadi.</p>	<p>Uchinchidan, soliq nazoratida riskka asoslangan yondashuvning joriy etilishi soliq ma'murchiligi uslubiyatini sifat jihatdan yangi bosqichga olib chiqdi. Raqamli tahlil va prognozlash vositalari yordamida yuqori riskli soliq to'lovchilarni aniqlash imkoniyati kengaydi. Bu esa soliq tekshiruvlarini tanlab va maqsadli amalga oshirishga xizmat qilib, tekshiruvlar sonining qisqarishi bilan birga ularning natijadorligini oshirdi.</p>
<p>Ikkinchidan, raqamli texnologiyalar asosida shakllanayotgan ma'lumotlar bazalarining integratsiyalashuvi soliq ma'murchiligida tahliliy imkoniyatlarni kengaytirdi. Turli davlat organlari va moliyaviy institutlar ma'lumotlarining yagona axborot makonida jamlanishi soliq to'lovchilar faoliyatini kompleks baholash imkonini berdi. Natijada soliq bazasini aniqlash aniqligi oshib, yashirin iqtisodiy faoliyatni aniqlash mexanizmlari samaraliroq bo'la boshladi.</p>	<p>To'rtinchidan, o'tkazilgan qiyosiy tahlil shuni ko'rsatdiki, rivojlangan davlatlarda soliq ma'murchiligi uslubiyati raqamli texnologiyalar bilan uzviy integratsiyalashgan bo'lib, unda analitik tahlil, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlardan foydalanish keng yo'lga qo'yilgan. O'zbekiston sharoitida ham ushbu tajribani milliy xususiyatlarni hisobga olgan holda bosqichma-bosqich joriy etish zarurligi asoslandi.</p>

Tadqiqot natijalari asosida raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari aniqlashtirildi. Ular soliq boshqaruvida shaffoflikni oshirish, soliq tushumlarining barqarorligini ta'minlash, ma'muriy xarajatlarni kamaytirish va soliq tizimining institutsional barqarorligini mustahkamlashga qaratilgan.

Umuman olganda, tahlil va olingan natijalar raqamlashtirish soliq ma'murchiligi uslubiyatini zamonaviy, moslashuvchan va samarali boshqaruv tizimiga aylantirishning muhim omili ekanini tasdiqlaydi. Mazkur natijalar keyingi bosqichda ilmiy asoslangan xulosa va amaliy takliflar ishlab chiqish uchun mustahkam poydevor bo'lib xizmat qiladi.

Soliq ma'murchiligi raqamlashtirishining asosiy yo'nalishlari va natijalari. Raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatining takomillashuvi, avvalo, soliq boshqaruvining mazmuniy va funksional transformatsiyasi bilan tavsiflanadi. Nazariy jihatdan soliq ma'murchiligi an'anaviy nazoratga asoslangan modeldan tahliliy, profilaktik va rag'batlantiruvchi boshqaruv modeliga o'tmoqda. Ushbu o'zgarishlar raqamli texnologiyalarning keng joriy etilishi natijasida yuzaga kelib, soliq tizimining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamlashtirish soliq ma'murchiligi uslubiyatida bir qator asosiy yo'nalishlar bo'yicha sifat o'zgarishlarini yuzaga keltiradi. Xususan, soliq hisobotlarini topshirish jarayonining elektron shaklga o'tkazilishi ma'muriy xarajatlarni qisqartiradi va soliq to'lovchilarning vaqt hamda moliyaviy resurslarini tejash imkonini beradi. Nazariy jihatdan bu holat tranzaksiya xarajatlari nazariyasiga mos kelib, soliq tizimining umumiy samaradorligini oshiradi.

2-jadvalda raqamlashtirishning soliq ma'murchiligi uslubiyatiga ta'siri aniq indikatorlar asosida umumlashtirildi (2-jadval).

2-jadval. Raqamlashtirishning soliq ma'murchiligi samaradorligiga ta'siri²

Yo'nalish	Raqamlashtirishdan oldin	Raqamlashtirishdan keyin	Natijaviy ta'sir
Soliq hisobotlarini topshirish	Qog'oz shakli, ko'p vaqt talab etadi	Elektron shakl, avtomatlashtirilgan	Ma'muriy yuk kamaydi
Soliq intizomi	Past darajada	Yuqori darajada	Ixtiyoriy rioya oshdi
Soliq nazorati	Rejalashtirilmagan, ommaviy	Riskka asoslangan	Tekshiruv samaradorligi oshdi
Ma'lumotlar bazasi	Fragmentlangan	Integratsiyalashgan	Soliq bazasi aniqligi oshdi
Ma'muriy xarajatlari	Yuqori	Kamaygan	Byudjet samaradorligi oshdi

Ushbu jadval raqamlashtirish soliq ma'murchiligi uslubiyatini nazoratga asoslangan modeldan tahliliy va profilaktik boshqaruv modeliga o'tishini aks ettiradi. Raqamlashtirishning yana bir muhim natijasi soliq intizomining oshishidir. Elektron xizmatlarning kengayishi va soliq jarayonlarining shaffoflashuvi soliq to'lovchilarda soliq majburiyatlariga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantiradi. Natijada ixtiyoriy rioya qilish

1 Muallif ishlanmasi

2 Muallif ishlanmasi

darajasi oshib, majburiy nazoratga bo'lgan ehtiyoj kamayadi. Bu holat soliq ma'murchiligi uslubiyatining rag'batlantiruvchi funksiyasi kuchayganini nazariy jihatdan tasdiqlaydi.

Ma'lumotlar bazalarining integratsiyalashuvi soliq ma'murchiligi uslubiyatida tahliliy imkoniyatlarni kengaytiruvchi asosiy omil hisoblanadi. Turli davlat organlari va moliyaviy institutlar ma'lumotlarining yagona axborot makonida birlashtirilishi soliq to'lovchilar faoliyatini kompleks baholash imkonini beradi. Nazariy nuqtayi nazardan, bu holat axborot assimetriyasini kamaytirib, soliq bazasini aniqlash aniqligini oshiradi hamda yashirin iqtisodiy faoliyatni qisqartirishga xizmat qiladi.

Tahlil natijalari soliq nazoratida riskka asoslangan yondashuvning ustuvor ahamiyatga ega ekanini ko'rsatadi. Raqamli tahlil va prognozlash vositalari yordamida soliq to'lovchilar risk darajasi bo'yicha guruhlariga ajratiladi va nazorat choralari aynan yuqori riskli subyektlarga yo'naltiriladi. Nazariy jihatdan bu yondashuv resurslarni optimal taqsimlash tamoyiliga asoslanib, soliq tekshiruvlarining samaradorligini oshiradi va ortiqcha tekshiruvlar sonini kamaytiradi.

Statistik mantiq asosida aniqlanishicha, elektron soliq xizmatlaridan foydalanish ulushi oshgani sari soliq tushumlarining barqarorligi kuchayadi. Elektron deklaratsiya, avtomatlashtirilgan hisob-kitob va real vaqt rejimidagi monitoring mexanizmlari soliq tushumlarining o'z vaqtida va to'liq yig'ilishini ta'minlaydi. Bu holat soliq ma'murchiligi uslubiyatining fiskal barqarorlikni ta'minlashdagi rolini nazariy jihatdan asoslaydi.

O'tkazilgan nazariy tahlil va indikatorlarga asoslangan umumlashtirishlar shuni ko'rsatadiki, raqamlashtirish soliq ma'murchiligi uslubiyatini sifat jihatdan yangi bosqichga olib chiqadi. Ushbu jarayon soliq tizimining shaffofligi, samaradorligi va barqarorligini ta'minlash bilan birga, fiskal siyosatning uzoq muddatli barqarorligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Olingan natijalar raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan xulosa va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun mustahkam nazariy poydevor yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot natijalari raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatini takomillashtirish davlat moliya tizimining barqarorligi, fiskal intizom va iqtisodiy rivojlanishning muhim sharti ekanini ilmiy jihatdan tasdiqladi. Raqamli iqtisodiyot sharoitida soliq tizimi faqatgina soliq tushumlarini yig'ishga qaratilgan mexanizm sifatida emas, balki ma'lumotlarga asoslangan, tahliliy va profilaktik boshqaruvni amalga oshiruvchi murakkab institutsional tizim sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu bois soliq ma'murchiligi uslubiyatini an'anaviy yondashuvlar doirasida saqlab qolish raqamli iqtisodiyot talablariga javob bermaydi.

Tadqiqot davomida aniqlanganki, raqamlashtirish soliq ma'murchiligi uslubiyatining mazmunan yangilanishiga olib keladi. Elektron soliq xizmatlari, avtomatlashtirilgan hisob-kitob tizimlari va integratsiyalashgan ma'lumotlar bazalari soliq boshqaruvining asosiy vositalariga aylanmoqda. Nazariy jihatdan bu jarayon tranzaksiya xarajatlarini kamaytirish, axborot assimetriyasini qisqartirish va soliq tizimining umumiy samaradorligini oshirish bilan izohlanadi. Natijada soliq ma'murchiligi nazoratga asoslangan qattiq mexanizmdan tahliliy va rag'batlantiruvchi boshqaruv modeliga o'tmoqda.

Tahlil natijalari soliq intizomini oshirishda raqamlashtirishning muhim rolini ko'rsatdi. Soliq to'lovchilarning soliq majburiyatlarini bajarish jarayoni soddalashgani sari ularning ixtiyoriy rioya qilish darajasi ortib boradi. Bu holat soliq ma'murchiligi uslubiyatida ishonch va hamkorlik tamoyillarining kuchayishiga olib keladi. Nazariy nuqtayi nazardan, bu yondashuv soliq tizimining ijtimoiy legitimligini oshirib, majburiy nazoratga bo'lgan ehtiyojni kamaytiradi.

Raqamlashtirish sharoitida soliq nazoratining riskka asoslangan modelga o'tishi ham tadqiqotning muhim xulosalaridan biridir. Raqamli ma'lumotlar va analitik vositalar yordamida soliq to'lovchilar faoliyatini risk darajasi bo'yicha baholash imkoniyati kengayadi. Bu esa nazorat resurslaridan oqilona foydalanish, tekshiruvlarning aniqligi va samaradorligini oshirish imkonini beradi. Nazariy jihatdan ushbu yondashuv resurslarni optimal taqsimlash tamoyiliga mos bo'lib, soliq boshqaruvining samaradorligini oshiradi.

Shu bilan birga, tadqiqot natijalari raqamlashtirish jarayonining muvaffaqiyati faqat texnologik omillarga emas, balki institutsional va insoniy omillarga ham bog'liq ekanini ko'rsatdi. Axborot xavfsizligi, normativ-huquqiy bazaning moslashuvchanligi, soliq xodimlarining raqamli kompetensiyalari va soliq to'lovchilarning raqamli savodxonligi soliq ma'murchiligi uslubiyatining samarali ishlashida hal qiluvchi ahamiyatga ega. Nazariy jihatdan bu holat institutsional iqtisodiyot yondashuvini tasdiqlab, texnologik islohotlar tashkiliy va ijtimoiy islohotlar bilan uyg'un holda amalga oshirilishi zarurligini ko'rsatadi.

Tadqiqot davomida shakllantirilgan indikatorlar tizimi raqamlashtirish soliq ma'murchiligi samaradorligini baholash imkonini beradi. Elektron xizmatlar ulushi, riskka asoslangan nazorat darajasi, soliq intizomi va ma'muriy xarajatlar kabi ko'rsatkichlar soliq tizimining real holatini baholashda muhim ahamiyat kasb etadi. Nazariy jihatdan bunday indikatorlar tizimi soliq ma'murchiligi uslubiyatini baholashni subyektiv yondashuvlardan holi etib, ilmiy asoslangan tahlil imkonini yaratadi.

Raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatini takomillashtirish fiskal barqarorlikni ta'minlash, soliq tushumlarining barqarorligini mustahkamlash va yashirin iqtisodiyotni qisqartirishga xizmat qiladi. Ushbu jarayon davlat va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarni sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqib, hamkorlik va ishonchga asoslangan soliq tizimini shakllantirishga zamin yaratadi.

Mazkur tadqiqotda olingan ilmiy xulosalar raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatini takomillashtirishning nazariy asoslarini boyitadi hamda ushbu yo'nalishda olib boriladigan keyingi ilmiy izlanishlar uchun metodologik poydevor bo'lib xizmat qiladi. Shuningdek, tadqiqot natijalari soliq siyosatini ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etishda foydalanish mumkin bo'lgan ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Natijada raqamlashtirish sharoitida soliq ma'murchiligi uslubiyatini takomillashtirish davlat moliya tizimining barqaror va samarali rivojlanishini ta'minlashning muhim strategik yo'nalishi sifatida namoyon bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdurahmonov, Q. X. (2020). Raqamli iqtisodiyot sharoitida soliq tizimini takomillashtirish masalalari. *O'zbekiston iqtisodiy axborotnomasi*, 6, 25–32.
2. Castells, M. (2010). *The rise of the network society* (2nd ed.). Wiley-Blackwell.
3. International Monetary Fund. (2018). *Digitalization and taxation*. IMF Policy Paper.
4. International Monetary Fund. (2021). *Revenue administration: Digitalization and reform*. IMF.
5. Mirziyoyev, S. M. (2020). *Raqamli O'zbekiston – 2030 strategiyasi to'g'risidagi Farmon*. Toshkent.
6. Mirziyoyev, S. M. (2022). *Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi*. Toshkent: O'zbekiston nashriyoti.
7. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2013). *Action plan on base erosion and profit shifting*. OECD Publishing.
8. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2016). *Advanced analytics for better tax administration: Putting data to work*. OECD Publishing.
9. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2020). *Tax administration 2020: Comparative information on OECD and other advanced and emerging economies*. OECD Publishing.
10. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2022). *Tax administration 2022: Comparative information on OECD and other advanced and emerging economies*. OECD Publishing.
11. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2023). *Digital transformation of tax administration*. OECD Publishing.
12. Stiglitz, J. E. (2019). *People, power, and profits: Progressive capitalism for an age of discontent*. W. W. Norton & Company.
13. Tanzi, V., & Zee, H. (2000). Tax policy for emerging markets: Developing countries. *National Tax Journal*, 53(2), 299–322.
14. Toshmuhamedova, D. A. (2021). Raqamli transformatsiya va soliq ma'murchiligi samaradorligi. *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar*, 4, 48–56.
15. United Nations. (2020). *E-government survey 2020: Digital government in the decade of action*. United Nations Department of Economic and Social Affairs.
16. United Nations. (2022). *E-government survey 2022: The future of digital government*. United Nations Department of Economic and Social Affairs.
17. World Bank. (2016). *World development report 2016: Digital dividends*. World Bank Publications.
18. World Bank. (2020). *Digital governance and tax administration*. World Bank.
19. World Bank. (2022). *GovTech maturity index: The state of public sector digital transformation*. World Bank.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100